

Життя як горіння

До 165 річниці від народження
Петра Івановича Кравцова

Петро Іванович Кравцов належить до когорти найвидатніших культурно-просвітницьких діячів в Харкові кінця ХІХ – першої чверті ХХ століть. Лікар, музикант, педагог, суспільний діяч, він користувався беззаперечним авторитетом і любов'ю сучасників. Зараз ім'я його несправедливо призабуте, хоча один з провулків у самому центрі міста ще з кінця 20-х років минулого століття було названо в його честь.

Згадаємо з вдячністю безкорисливе служіння цієї непересічної людини!

Петро Іванович Кравцов народився 1856 року в заможній і культурній харківській родині. Його батько був знаним на той час суспільним діячем, в будинку якого збиралися оцінювачі музики, театру та літератури.

Харків в середині ХІХ ст.

Тут читав нові вірші Яків Щоголів, виконувалися романси Глінки та Вільбоа, звучала камерна музика Моцарта та Шумана. На сцені домашнього театру ставилися сцени з п'єс Грибоєдова та Гоголя.

**Яків Іванович
Щоголів (1823 -1898)
відомий харківський
поет-романтик**

Домашній концерт

**Костянтин Петрович
Вільбоа (1817 – 1882)
композитор-ділетант,
наслідувач М. Глінки**

З самого дитинства малий Петро був заглиблений в атмосферу мистецтва, захоплювався музикою, швидко оволодів німецькою мовою.

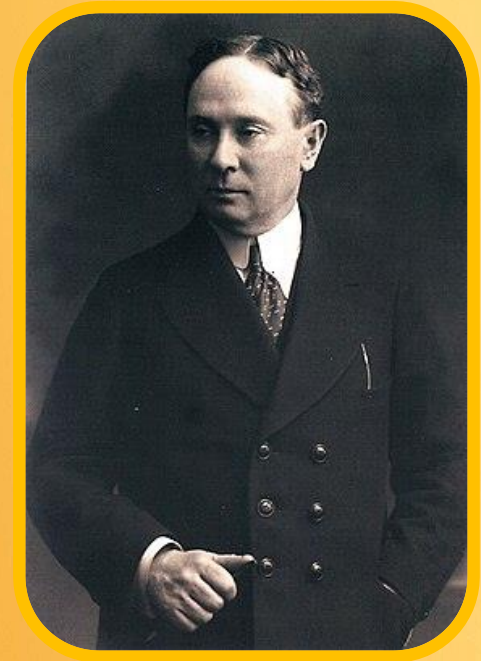
В 12 років він вступає до Третьої харківської гімназії. Із задоволенням співає в гімназійному хорі під керівництвом відомого харківського регента А. Литинського.

Захопившись театром, юний Кравцов бере участь в спектаклях театру Дюкова, знайомиться і працює з молодим Миколою Синельниковим.

Харківський драматичний театр, антрепренером якого в 1867 -1881 р. був Микола Миколайович Дюков

Микола Миколайович Синельников (1855 -1939) видатний актор та театральний режисер.

З 1876 року талановитий юнак викладає музику та співи в недільній школі Х.Д. Алчевської.

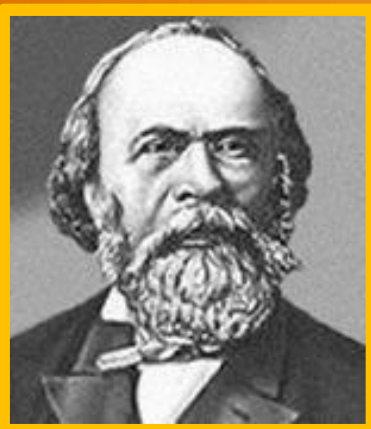

**Христина Данилівна
Алчевська (1841- 1920)
видатна просвітителька,
педагог, організаторка
народної освіти.**

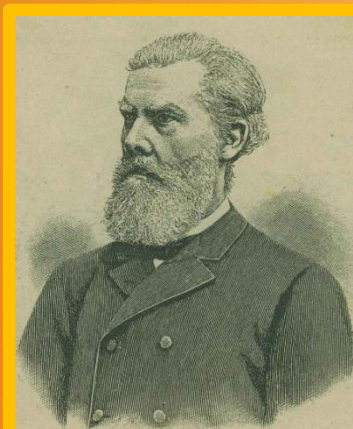

Недільна школа Алчевської

По закінченні гімназії Петро Кравцов вступає на медичний факультет Харківського університету. Серед його наставників видатні вчені Л.Л. Гіршман, В.Ф.Груббе, М.М. Бекетов, Л.С. Ценковський.

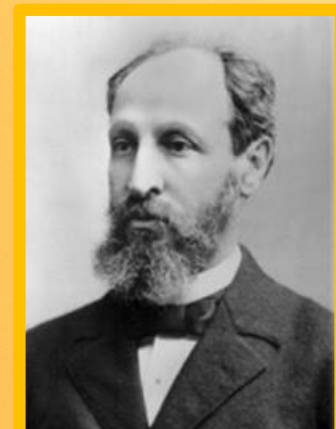
**Ценковський
Лев
Семенович
(1822 -1887)
протозоолог,
ботанік,
бактеріолог**

**Груббе Вільгельм
Федорович (1827 -
1898) хірург,
ініціатор
заснування
Харківського
медичного
товариства**

**Бекетов
Микола
Миколайович
(1827 -1911)
засновник
фізичної хімії**

**Гіршман
Леонард
Леопольдович
(1839 -1921)
офтальмолог**

“Медичний факультет обрав я тільки тому, що праця та обов’язки лікаря здавалися мені найвищими” – згадував згодом Петро Іванович.

Успішно завершивши навчання в 1881 р., П. Кравцов працює в Харківській міській лікарні, бере участь в роботі медичного товариства, популяризує медичні та гігієнічні знання серед селян Харківської губернії.

Вивчення в університетському курсі праць європейських психологів та біологів, експериментальне вивчення впливу звуків та гармонії на людей і тварин, зацікавлення психологією та філософією музики спонукало дипломованого лікаря продовжувати педагогічну та просвітницько-музичну діяльність.

Заняття в недільній школі Х.Д. Алчевської

В 1884 році з метою поширення музичної освіти П. І. Кравцов засновує Харківський музичний гурток, який проіснував до 1917 року і був центром музичного життя. На базі гуртка були відкриті безкоштовні оперні класи, існував симфонічний та оркестр народних інструментів, проводилися народні концерти та дитячі вистави в драматичному та оперному театрах.

Важливою для Петра Івановича була робота в Харківському товаристві поширення грамотності, в жіночій ремісничій школі, де він заснував і був керівником чудового жіночого хору.

Улица Чернышевского, 22
Дом Общества распространения грамотности

Женская ремесленная школа Общества распространения грамотности. Построена по проекту М.А.Бабкина в 1889 г, реконструирована в 1897 г по проекту И.И.Загоскина. Оба проекта выполнены безвозмездно.

2 лютого 1903 року за ініціативою Товариства по поширенню грамотності та на зібрані народні кошти в Харкові було урочисто відкрито Народний дім, або Народний університет, що стало значною культурною подією.

Народний дім (за проєктом одеського архітектора О.О. Венсана)

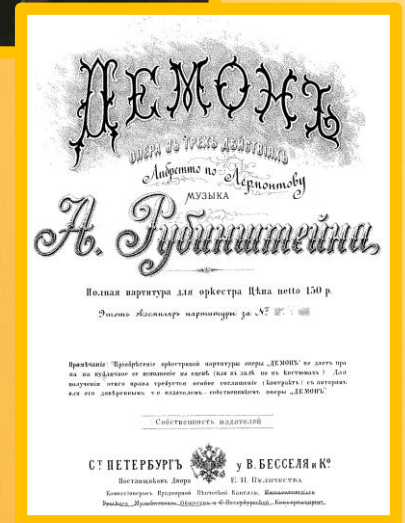
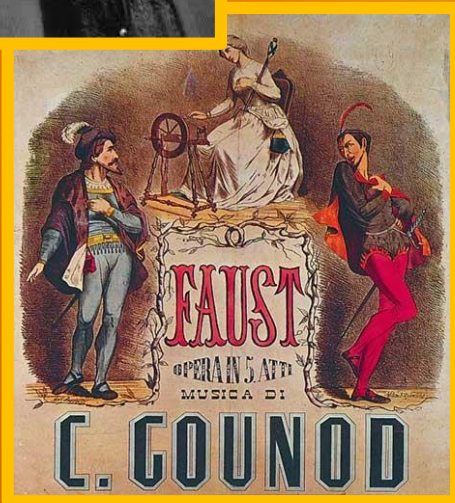
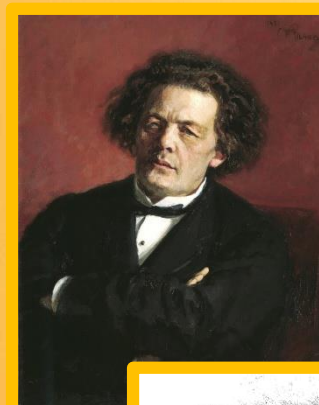
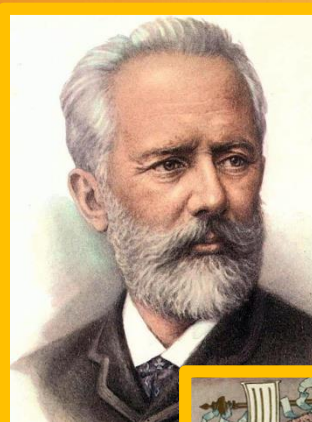

Засновники та будівничі Народного дому

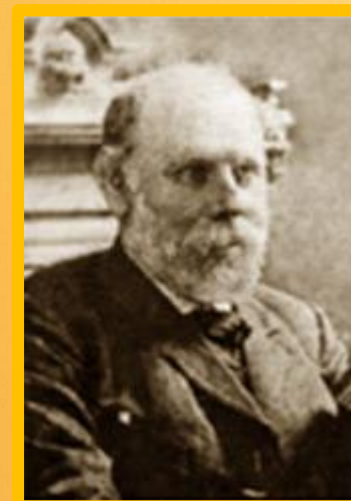

Петро Іванович Кравцов у Народному домі

Силами Музичного гуртка під керівництвом П.І. Кравцова на сцені Народного дому були поставлені опери “Фауст” Ш.Гуно, “Євгеній Онегін” П. Чайковського, “Демон” А. Рубінштейна.

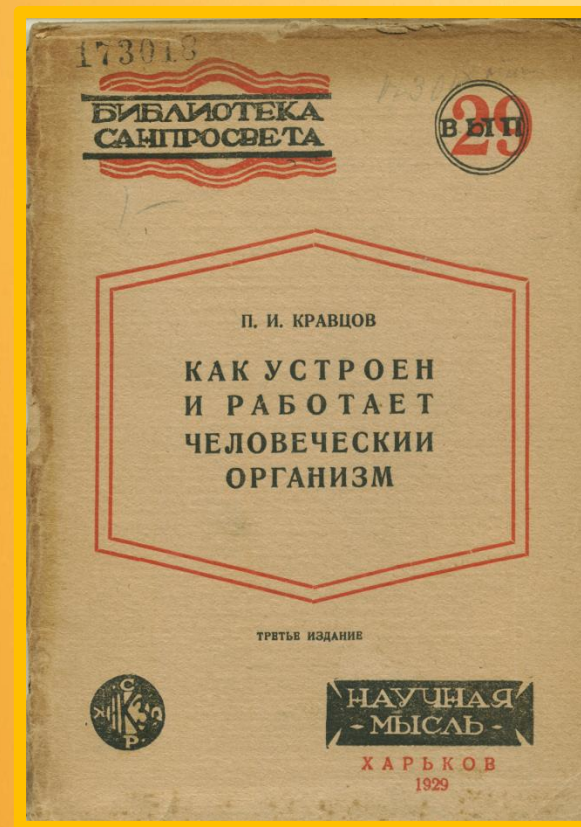
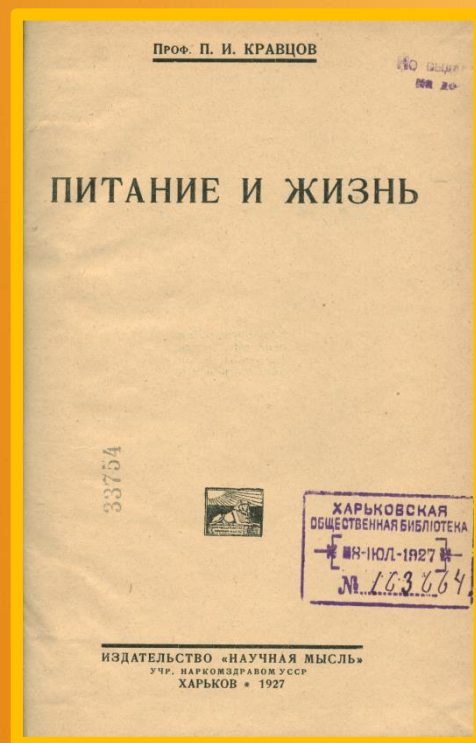
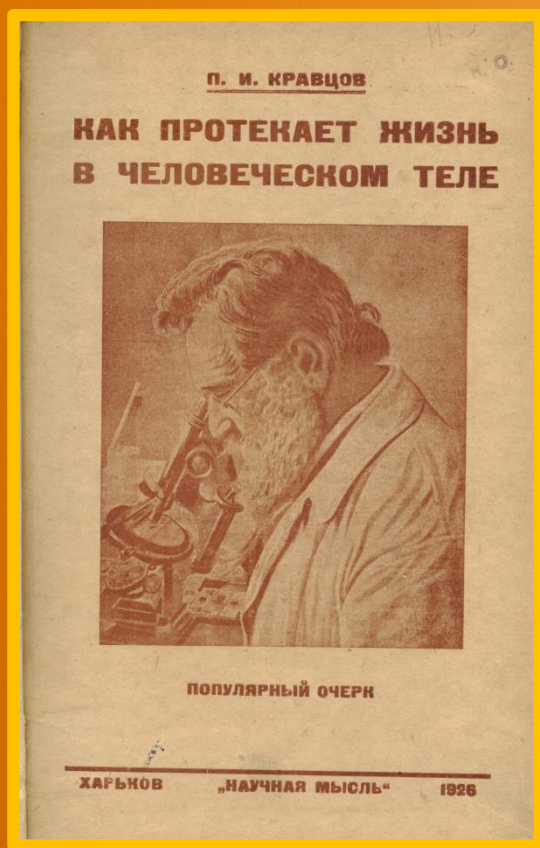

Сучасники багато років згадували феноменальний виступ на сцені цирку-театру Міссурі об'єднаного хору харківських гімназій під керівництвом Петра Івановича Кравцова на початку 10-х років ХХ ст. Це стало, мабуть, першим музичним шоу в найбільшій (до 1989 року) театральній будівлі Харкова.

П.І. Кравцов

Після 1917 року П. Кравцов розгорнув активну просвітницьку діяльність у харківському відділі охорони здоров'я. Він виступає з читанням лекцій в клубах, на фабриках і заводах. В 20-і роки в харківських видавництвах з'являються декілька його науково-популярних брошюр.

Популяризація науки і мистецтва, викладання та читання лекцій стають основним видом діяльності П.І. Кравцова по завершенні 25-річної лікарської практики. В 1922 -1928 рр. він очолює кафедру соціальної гігієни в Харківському музично-драматичному інституті (нині Національний університет мистецтв ім. І.П. Котляревського).

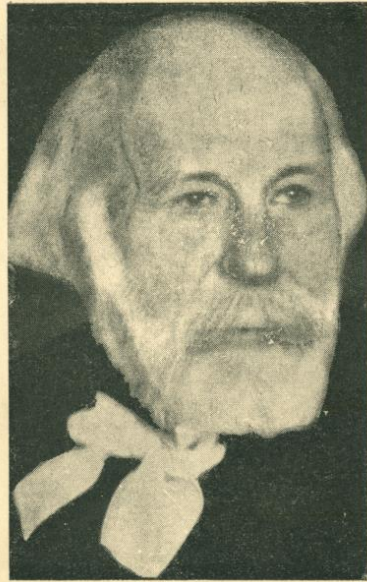

В 1922 році постановою Раднаркома УРСР за видатні наукові досягнення харківських професорів Д.І. Багалея, В.Я. Данилевського і П.І. Кравцова було звільнено від квартирної платні, а їхні помешкання і бібліотеки передані в безкоштовне пожиттєве використання.

**Будинок, в якому у 1900-1920 рр. жив П.
І. Кравцов (пров. Кравцова,11)**

В січні 1927 року було урочисто відсвятковано 45-річчя культурно-просвітницької діяльності професора П.І.Кравцова.

П. И. КРАВЦОВ

СОРОК ПЯТЬ ЛЕТ БОРЬБЫ
С ТЕМНОТОЙ И НЕДУГАМИ

В январе 1927 года исполнилось сорок пять лет работы автора этой брошюры, одного из наиболее выдающихся наших работников культуры и санитарного просвещения — профессора Петра Ивановича Кравцова.

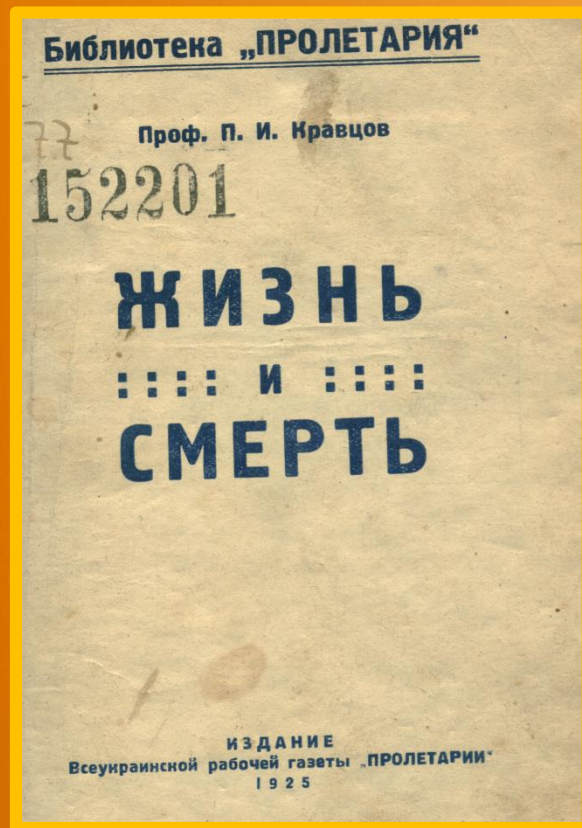
Петр Иванович Кравцов родился в 1856 году в семье известного Харьковского общественного деятеля, который приложил все усилия к тому, чтобы дать своим детям, а в том числе и Петру Ивановичу, высшее образование и при содействии своей жены — талантливого педагога привить им лучшие человеческие чувства и (что сыграло в жизни Петра Ивановича очень важную роль) — любовь к музыке.

Петр Иванович учился в Харькове сначала в третьей гимназии, а затем на Медицинском факультете Харьковского Университета, который он окончил в 1881 году, начавши с того времени врачебную деятельность. Смерть отца застала его еще на школьной скамье и отразилась, конечно, на благополучии семейства Кравцовых. Уже с юношеских лет Петр Иванович зарабатывает сам средства к жизни, давая частные уроки, а также, обладая прекрасным голосом, выступает на сцене.

Профессура Харьковского Университета обратила внимание на выдающиеся способности Петра Ивановича и под этим влиянием он берется за работу в качестве ассистента кафедры внутренних болезней, разрабатывая на практике свой «объективный метод исследования больного», работает над диссертацией «Влияние метеорологических явлений на организм человека и т. д. Однако,

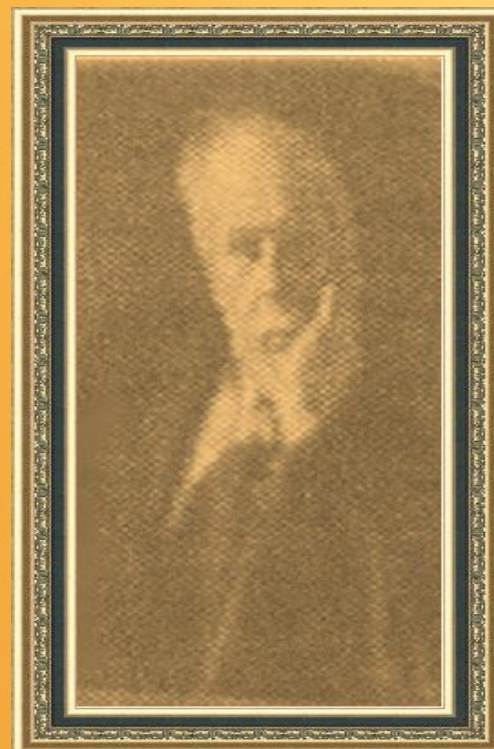
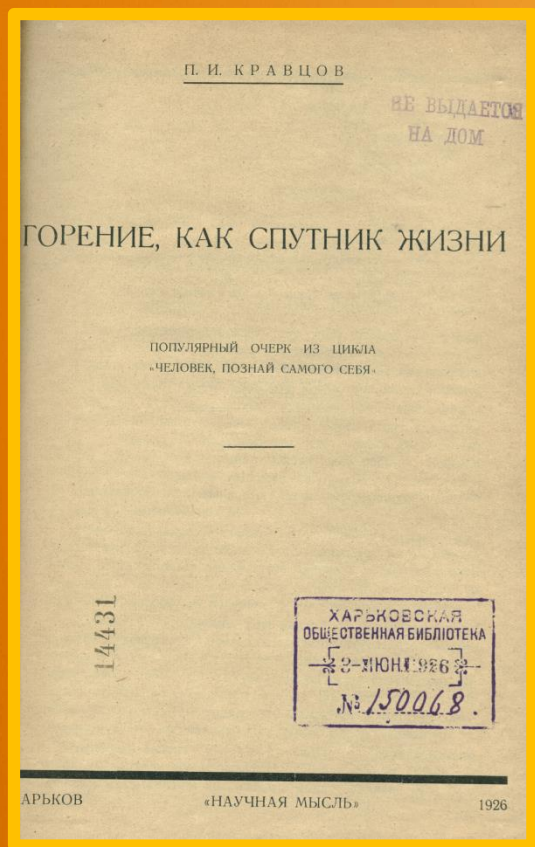
Свою останню лекцію в музично-драматичному інституті професор Кравцов завершив словами: *“Наступного разу я розповім вам про смерть, якщо сам буду живий-здоровий”*.

Але 28 жовтня 1928 року він раптово помер від серцевого нападу.

Похорон П. І Кравцова 30 жовтня 1928 р.

Одна з книжок П. Кравцова має назву “Горіння, як супутник життя”. Саме ці слова в метафорічному значенні найточніше окреслюють його подвижницьке служіння мистецтву, медицині і просвітництву.

Ідея:

Грищенко Т.Б. – директора НБ ХНУРЕ

Автор презентації:

Естон С.С. – зав. сектором НБ ХНУРЕ

Редактор:

Борисова Т.В. – бібліотекар 1 кат.

Ілюстративний матеріал запозичений із загальнодоступних ресурсів інтернету, що не містять вказівок на авторів цих матеріалів і будь-яких обмежень.